

सर्वोच्च अदालत संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री सुशीला कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री दिपकराज जोशी
फैसला
मुद्दा नं. ०६९-CR-०८५०

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको तर्फबाट अनुसन्धान अधिकृत
रञ्जना प्रजापतिको प्रतिवेदनले नेपाल सरकार१ } पुनरावेदक
वादी

विरुद्ध

नरबहादुर शाहीको नाति, डम्बरबहादुरको छोरा भेरी अञ्चल, बाँके
जिल्ला, नेपालगञ्ज नगरपालिका वडा नं. १, धम्बोजी बस्ने सहकारी
प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय बाँकेका ना.सु. (विशेष) प्रेमप्रकाश
शाही१ } विपक्षी
प्रतिवादी

मुद्दा - वढुवा प्रयोजनका लागि झुठा प्रमाण पत्र पेश गरी भ्रष्टाचार गरेको

शुरु फैसला गर्ने अदालत :- विशेष अदालत काठमाडौं

फैसला गर्ने न्यायाधीश :- अध्यक्ष मा.न्या. श्री केदारप्रसाद चालिसे
सदस्य मा. न्या. श्री मोहनरमण भट्टराई
सदस्य मा. न्या. श्री भुपेन्द्रप्रसाद राई

फैसला मिति :- २०६९।१०।२५

विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा १७ अन्तर्गत विशेष अदालतको मिति २०६९।१०।२५ को फैसला उपर यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर प्रकार रहेको छः-

भारतको हिन्दी साहित्य सम्मेलनको प्रमाणपत्रलाई नेपालले मान्यता नदिएको तर हाल सोही संस्थाबाट प्राप्त प्रमाणपत्रका आधारमा विभिन्न मन्त्रालय, विभाग तथा मातहत कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू जस्तै सहकारी विभाग अन्तर्गत सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय, बाँकेका ना.सु. प्रेमप्रकाश शाही समेतका केही कर्मचारीहरूले सोही संस्थाको मध्यमा/प्रथमाका प्रमाणपत्र पेश गरी निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा २४ घ१ बमोजिमको बढुवा भएकोले सो बढुवा रद्द गरी यस्तो मान्यता नभएको संस्थाबाट प्राप्त प्रमाणपत्रको आधारमा बढुवा गरिने प्रक्रिया बन्द गरी पाउँ भन्ने उजुरी परि मिसिल सामेल रहेको।

सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय बाँकेको च.नं. ५३४ मिति २०६७।११।२९ को पत्रसाथ प्राप्त ना.सु. (विशेष) श्री प्रेमप्रकाश शाहीको हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयागबाट संवत् २०३४ मा प्रथमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएको प्रमाणपत्र समेत अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट त्रिभुवन विश्वविद्यालय मार्फत प्रमाणीकरणको लागि पठाईकोमा सोको जवाफ मिसिल सामेल रहेको।

हाल म सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय, बाँकेमा ना.सु. (विशेष) पदमा कार्यरत छु, मेरो शुरु स्थायी नियुक्ति २०३४।१२।९ मा मुखियामा भएको हो। २०४९ साल श्रावण १ गतेदेखि खरिदार पदमा बढुवा भएको र मिति २०६६।४।१८ को निर्णयानुसार कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट मिति २०६५ श्रावण १ गतेदेखि ना.सु. (विशेष) पदमा बढुवा भएको हो, मैले सन् १९७३ मा कक्षा ९ श्री राम जानकी इन्टर कालेज, साकेतनगर, रुपईडिहा, बहराइच, उत्तरप्रदेश, भारतबाट पास गरेको हुँ, हिन्दी विश्वविद्यालय, हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग, इलाहाबादबाट २०३४ सालमा प्रथमा द्वितीय श्रेणीमा उत्तीर्ण गरेको हुँ, मैले शुरुमा मुखिया पदमा सेवा प्रवेश गर्दा कक्षा ८ र ९ सम्मको प्रमाणपत्र पेश गरेको थिएँ। उक्त मुखिया पदको लागि कक्षा ८ उत्तीर्णको शैक्षिक योग्यता भए पुग्थ्यो, मैले २०४९ सालमा मुखिया पदबाट खरिदार पदमा बढुवा हुँदा जिल्ला शिक्षा कार्यालय, बाँकेबाट २०३६

सालमा प्राइभेट टेष्ट परीक्षा दिई उत्तीर्ण गरेको प्रमाणपत्र पेश गरेको हुँ। मैले हिन्दी साहित्य सम्मेलन, इलाहाबादबाट प्राप्त प्रथमा २०३४ सालको प्रमाणपत्र ना.सु. (विशेष) पदको बढुवाको प्रयोजनको लागि २०६५ सालमा पेश गरेको हो, लोक सेवा आयोग परीक्षण प्रविधि तथा अनुसन्धान शाखाको च.नं. ९६९ मिति २०६८।१।१९ को सकल पत्र यस आयोगमा उपस्थित भई देखेपछि मात्र २०४२।२।६ देखिनै काम कारवाहीका लागि दरखास्त नलिने निर्णय गरेको उल्लेख भएको थाहा पाएँ। त्रिभुवन विश्वविद्यालय र लोक सेवा आयोगले समेत मान्यता नदिएको सम्बन्धी मलाई कुनै जानकारी नभएको कारणले बढुवाको लागि उक्त प्रमाणपत्र पेश गरेको र बढुवा समितिले समेत मलाई बढुवा गरेको हो, यसमा बढुवा समितिले मेरो फाराम अस्वीकृत गरिदिएको भए म मेरो एकलो प्रयासले बढुवा हुने थिइन। कानून छलेर मैले बढुवा खाने उद्देश्यले यस्तो कार्य नगरेको र सोको जानकारी पनि नभएकोले मलाई भ्रष्टाचार ऐन बमोजिम कारवाही नहोस् भनी मैले आफ्नो सकल शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू सनाखत गरी आयोगसमक्ष पेश गरेको छु भनी प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेको बयान।

सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय, बाँकेमा कार्यरत प्रेमप्रकाश शाहीको हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयागबाट संवत् २०३४ मा प्रथमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएको प्रमाणपत्र समेत त्रिभुवन विश्वविद्यालय मार्फत प्रमाणीकरणको लागि पठाईकोमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाध्यक्षको कार्यालयको पत्रद्वारा हिन्दी साहित्य सम्मेलन इलाहाबाद र प्रयाग दुबैलाई भारतको विश्वविद्यालय अनुदान आयोग र एसोशिएशन अफ इण्डियन युनिभर्सिटी समेतबाट मान्यता प्राप्त भएको नदेखिएको र त्रि.वि.ले पनि हालसम्म मान्यता नदिएको भन्ने जानकारी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्राप्त हुन आएको तथा सो सम्बन्धमा लोक सेवा आयोगबाट “हिन्दी साहित्य सम्मेलन (हिन्दी विश्वविद्यालय) इलाहाबादलाई तत्कालिन समयमा मान्यता दिएको तर मिति २०४२।२।६ को आयोगको निर्णयबाट आयोगको काम कारवाहीका लागि दरखास्त नलिने भनि निर्णय भए बमोजिम हालसम्म सोही अनुसार कायम हुँदै आएको” भन्ने व्यहोराको जानकारी यस आयोगमा प्राप्त हुन आएको हुँदा निजको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय र लोक सेवा आयोगबाट मान्यता नभएको

देखिएको अवस्थामा उक्त प्रमाणपत्रको प्रयोग गरी लोक सेवा आयोगको ना.सु. (विशेष) पदमा बढुवाको लागि दरखास्त फाराम भरी मिति २०६६।४।१८ मा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट बढुवा समेत पाएको देखिन्छ। तसर्थ निज प्रेमप्रकाश शाहीको यस्तो कार्य साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) अनुसारको कसुर गरेको देखिन आएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई सोही ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिमको सजायको मागदावी गरिएको छ भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०६९।०३।२० को आरोपपत्र।

प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीको नाममा आरोपपत्रमा उल्लेखित ठेगानामा विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा १०(१) बमोजिम सम्वहान जारी गरी म्यादभित्र प्रतिवादी हाजिर भए वा अवधि व्यतित भएपछि नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने मिति २०६९।३।२१ को विशेष अदालतको आदेश।

म २०३४।१२।९ मा जिल्ला शिक्षा कार्यालय, जाजरकोटमा मुखिया पदमा लोक सेवा आयोगबाट सिफारिस भई नियुक्ति भएको हुँ, उक्त पदको लागि न्यूनतम शैक्षिक योग्यता आठ कक्षा उत्तीर्ण हो, सो भए पनि मैले भारतको रुपइडिया स्थित श्री राम जानकी इन्टर कलेजमा कक्षा ८ देखि १० सम्म अध्ययन गरेको हो, नेपाल मै प्राइभेट टेष्ट परीक्षा दिई पास गरेको हुँ, हालको ना. सु. (विशेष) पदमा बढुवा हुँदा पेश गरेको प्रथमा (एस.एल.सी. सरह)को शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र हिन्दी साहित्य सम्मेलन, इलाहवाद, भारतबाट सन् १९७७ मा प्राइभेट परीक्षा दिई उत्तीर्ण भै प्राप्त गरेको हो, उक्त विश्वविद्यालयद्वारा प्रदान गरिएको सर्टिफिकेट नै मैले पेश गरेको हो। मान्यता नदिएको भन्ने कुरा मलाई जानकारी छैन, प्रथमा भनेको एस.एल.सी. सरह नै हो, सत्य कुराको विवरण पेश गरेको र कुनै कुरा ढाँटेको अवस्था नहुँदा मेरो हकमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) तथा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ समेतका अवस्था आकर्षित हुने हैन समेत भनी मिति २०६९।०४।११ मा प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले विशेष अदालतमा गरेको बयान।

प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले ना. सु. पदमा बहुवा प्रयोजनको लागि प्रथमा (एस.एल.सी. सरह) को शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र पेश गरेको तथ्य स्वीकार गरेको र सो प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने हिन्दी साहित्य सम्मेलन, इलाहाबाद, हिन्दी विश्वविद्यालयलाई भारतको विश्वविद्यालय अनुदान आयोग र एसोशिएसन अफ इन्डियन युनिभर्सिटी समेतको मान्यता प्राप्त भएको नदेखिएको र त्रि.वि. बाट पनि हालसम्म मान्यता नदिएको भन्ने व्यहोरा लेखिआएको देखिएकोले प्रतिवादीबाट पेश भएको प्रमाणपत्र मान्यता प्राप्त परीक्षा बोर्डको रहेको भन्ने नदेखिएको हुँदा बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७(घ) बमोजिम रु.२,०००।- (दुई हजार) धरौट लिई तारेखमा राख्नु र सो दिन नसके नियमानुसार गरी थुनामा राखी मुद्दा पुर्पक्ष गर्नु भन्ने विशेष अदालतको मिति २०६९।४।११ को आदेश।

हिन्दी साहित्य सम्मेलन (हिन्दी विश्वविद्यालय) इलाहाबादको शैक्षिक प्रमाणपत्रको हकमा आयोगको काम कारवाहीका लागि दर्खास्त नलिने भनी भएको मिति २०४२।२।६ को निर्णयको प्रतिलिपि लोक सेवा आयोगबाट झिकाउने मिति २०६९।६।३ मा आदेश भै आदेशानुसारको निर्णय लोक सेवा आयोगबाट प्राप्त भै मिसिल सामेल रहेको।

प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले पेश गरेको प्रमाणपत्र लोक सेवा आयोगको २०४२।०२।०६ को निर्णय पश्चात् मान्यता प्राप्त भएको सम्म नदेखिएको र मिसिल संलग्न कागजातबाट झुठ्ठा प्रमाणपत्र हो भन्ने प्रमाणित भएको नदेखिएको हुँदा प्रतिवादी उपर लिएको आरोपपत्रको माग दावी पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने विशेष अदालत काठमाडौँको मिति २०६९।१०।२५ को फैसला।

लोकसेवा आयोगको च. नं. ९६९ मिति २०६८।१।१९ को पत्रमा हिन्दी साहित्य सम्मेलन(हिन्दी) विश्व विद्यालय इलाहाबादलाई तत्कालिन समयमा मान्यता दिएको तर मिति २०४२।२।६ गतेको आयोगको निर्णयबाट आयोगको काम कारवाहीका लागि दर्खास्त नलिने भनी उल्लेख भई आएको देखिन्छ। जबकी सो हिन्दी विश्व विद्यालयलाई नै मान्यता नदिएको अवस्था छ भने त्यस्तो मान्यता नदिएको संस्थाको शैक्षिक योग्यताले मान्यता पाउनै सक्दैन। फैसलामा नै शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र मान्यता प्राप्त नहुनु र झुठो भन्ने कुरा फरक फरक कुरा हुन। मान्यता प्राप्त

नभएको आधारमा मात्र प्रतिवादीले पेश गरेको प्रमाण पत्रलाई झुठा हो भन्ने नमिल्ने भनी फैसलामा उल्लेख गरेको देखिन्छ। जबकी अभियोग मागदावी बमोजिम झुठा हो वा होइन भन्ने विषयमा फैसला गर्नु पर्नेमा मान्यता नभएको भनी विपक्षीलाई सफाइ दिने गरी भएको फैसला त्रुटीपूर्ण भएकोले बदर गरी अभियोग मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको यस अदालतमा परेको पुनरावेदन पत्र।

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारकोतर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री कृष्णमोहन कोइरालाले मान्यता नै नपाएको हिन्दु विश्व विद्यालयको शैक्षिक योग्यताले मान्यता पाउन सक्दैन। यस्तो संस्थाको शैक्षिक प्रमाण पत्र झुठा हुने हुँदा वादी दावी नपुग्ने ठहर गरेको विशेष अदालतको फैसला त्रुटीपूर्ण भएकोले बदर गरी अभियोग माग दावीबमोजिम प्रतिवादीलाई सजाय गरी पाउन प्रस्तुत मुद्दामा विपक्षी झिकाउने आदेश गरी पाउँ भनी आफ्नो वहस प्रस्तुत गर्नु भयो।

यसमा सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय, बाँकेमा कार्यरत प्रेमप्रकाश शाहीले त्रि.वि.ले पनि हालसम्म मान्यता नदिएको हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयागबाट संवत् २०३४ मा प्रथमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको प्रमाणपत्रको प्रयोग गरी लोक सेवा आयोगको ना.सु. (विशेष) पदमा बढुवाको लागि दरखास्त फारम भरी मिति २०६६।४।१८ मा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट बढुवा समेत पाएको देखिएकोले निज प्रेमप्रकाश शाहीको यस्तो कार्य साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) अनुसारको कसुर गरेको देखिन आएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई सोही ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिमको सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको आरोपपत्र तथा मैले हालको ना.सु. (विशेष) पदमा बढुवा हुँदा पेश गरेको प्रथमा (एस.एल.सि. सरह) को शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र हिन्दी साहित्य सम्मेलन, इलाहाबाद, भारतबाट सन् १९७७ मा प्राइभेट परीक्षा दिई उत्तीर्ण भै प्राप्त गरेको हो, उक्त विश्वविद्यालयद्वारा प्रदान गरिएको सर्टिफिकेट नै मैले पेश गरेको हो, सत्य कुराको विवरण पेश गरेको र कुनै कुरा ढाँटेको अवस्था नहुँदा मेरो हकमा अभियोग मागदावी बमोजिमको सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीको अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका

अनुसन्धान अधिकारी र अदालतसमक्ष गरेको वयान भएकोमा वादी दावी पुग्न नसक्ने गरी भएको विशेष अदालतको फैसलाउपर वादी नेपाल सरकारले चित्त नबुझाई यस अदालतमा पुनरावेदन गरी आज यस इजलाससमक्ष निर्णयार्थ पेश आएको रहेछ।

उल्लेखित वहस जिकिर, मिसिल संलग्न तथ्य प्रमाणहरूको अध्ययन गरी हेर्दा विशेष अदालतको फैसला मनासिव छ छैन, पुनरावेदक वादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होईन सोही विषयमा निर्णय दिनु पर्ने भएको छ।

निर्णयतर्फ विचारगर्दा, प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले ना.सु. पदको लागि प्रथमा (एस.एल.सी. सरह) परीक्षा पास गरेको प्रमाणपत्र पेश गरी यस पदमा विशेष बढुवा (२४ घ१ अनुसार बढुवा) भएको हो, मिसिल संलग्न शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरू देखि पाएँ, सबै सक्कल कागजहरू मेरै हुन्, ती कागज पत्र सक्कलै हुन्, म आफैले नै सक्कल कागज अ.दु.अ.आ.मा पेश गरेको हुँ झुठ्ठा होईन भनी स्वीकार गरेकोले मिसिल संलग्न प्रमाणपत्रहरू निज प्रतिवादीले पेश गरेको भन्ने कुरामा विवाद देखिएन।

प्रतिवादीले पेश गरेको प्रथमा परीक्षाको प्रमाणपत्रको सम्बन्धमा लोक सेवा आयोगसँग पत्राचार हुँदा लोक सेवा आयोगको च.नं.९६९ मिति २०६८।०१।१९ को पत्रबाट "हिन्दी साहित्य सम्मेलन (हिन्दी विश्वविद्यालय) इलाहाबादलाई तत्कालिन समयमा मान्यता दिएको तर २०४२।२।६ को आयोगको निर्णयबाट आयोगको काम कारवाहीका लागि दरखास्त नलिने भनि निर्णय भए बमोजिम हालसम्म सोही अनुसार कायम हुँदै आएको" भन्ने व्यहोराको जानकारी प्राप्त भएको भन्ने मिसिलसंलग्न प्रमाणबाट देखिन्छ। यी प्रतिवादीको शुरु नियुक्ति मिति २०३४।१२।९ मा जिल्ला शिक्षा कार्यालय जाजरकोटमा मुखिया पदको लागि भएको र उक्त समयमा श्री राम जानकी इन्टर कालेज, साकेतनगर रुपईडिया बहराइच, इलाहावादबाट ३०३४ सालमा प्रथमा द्वितीय श्रेणीमा उत्तीर्ण गरेता पनि शुरुमा मुखिया पदमा सेवा प्रवेश गर्दा निजले उक्त कलेजमा अध्ययन को कक्षा ८ र ९ सम्मको प्रमाणपत्र पेश गरेको र पछि २०६५ सालमा ना.सु. (विशेष) पदको बढुवाको प्रयोजनको लागि निजले उक्त श्री राम जानकी इन्टर कालेज, साकेतनगर रुपईडिया बहराइच, इलाहावादबाट ३०३४ सालमा प्रथमा द्वितीय श्रेणीमा उत्तीर्ण गरिएको भनिएको प्रमाण पत्र पेस गरेको पाइयो।

यसरी यी प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले मिति २०३४ मा पेश गरेको प्रमाण पत्र तत्कालिन अवस्थामा लोकसेवा आयोगले मान्यता दिएको तर पछि २०४२।२।६ को आयोगको निर्णयबाट “अब नियुक्तिको लागि दरखास्त लिँदा आयोगले मान्यता नदिने” भनी निर्णय भएको देखिन्छ। कुनै पनि निर्णय हुनु अघि नै चालु रहेको कुनै कुरा वा सो बमोजिम रित पुन्याई अघि नै गरिएको कुनै काम पछि बन्ने निर्णयले असर पाउँदैन। लोकसेवा आयोगको अब नियुक्तिको लागि दरखास्त नलिने भन्ने उक्त निर्णय भैसकेको नियुक्तिको लागि नभै उक्त मिति २०४२।२।६ पश्चातको नयाँ हुने नियुक्तिको हकमा मात्र आकर्षित हुने देखिँदा प्रतिवादीले पेश गरेको प्रमाण पत्र झुठा भन्ने देखिन आएन।

यसैसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) मा “कुनै व्यक्तिले राष्ट्रसेवकको ओहदा पाउने वा सो ओहदामा बहाल रहने वा कुनै हैसियत, लाभ वा सुविधा पाउने उद्देश्यले शैक्षिक योग्यता नाम तीन पुस्ते उमेर, जात, थर, ठेगाना, नागरिकता वा योग्यता वा अन्य कुनै कुराको झुठाविवरण दिएमा वा सो सम्बन्धी झुठाप्रमाणपत्र पेश गरेमा निजलाई कसूरको मात्रा अनुसार छ महिनादेखि १ वर्षसम्म कैद र दश हजार रुपैयाँ देखि बीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ” भन्ने व्यवस्था भएबाट सो अनुसार प्रतिवादीलाई सजाय हुन निजले राष्ट्रसेवकको ओहदा पाउन वा सो ओहदामा बहाल रहन वा कुनै हैसियत, लाभ वा सुविधा पाउने उद्देश्यले शैक्षिक योग्यता, नाम, तीन पुस्ते, उमेर, जात, थर, ठेगाना, नागरिकता वा योग्यता वा अन्य कुनै कुराको झुठा विवरण पेश गरेको हुनु पर्नेछ। तथापी यी प्रतिवादीले आफूले पेश गरेको प्रमाण पत्र जे जस्तो छ त्यहि नै साँचो हो भनी वयान गर्नुका अतिरिक्त निजले उक्त सक्कल कागजात समेत पेश गरेको देखिँदा निजले जागिर खानको निमित्त झुठा प्रमाणपत्र पेश गरेको भन्ने देखिन आएन।

प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले पेश गरेको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रलाई प्रमाणीकरण गर्न पठाउँदा मान्यता प्राप्त भएको नदेखिएको भन्ने सम्म लेखि आएको देखिन्छ, त्यस्तै लोक सेवा आयोगसँग पत्राचार हुँदा हिन्दी साहित्य सम्मेलन(हिन्दी विश्वविद्यालय) इलाहाबादलाई तत्कालिन समयमा मान्यता दिएको तर २०४२।२।६ को आयोगको निर्णयबाट आयोगको काम कारवाहीका लागि दरखास्त नलिने भनि निर्णय भए बमोजिम हालसम्म सोही अनुसार कायम हुँदै आएको भनी लेखी आएको

मिसिलसंलग्न प्रमाणबाट देखिँदा गलत वा झुठा भनी उल्लेख भै आएको नभई मान्यता नदिएको सम्मको अवस्था विद्यमान रहेको देखियो। संवत् २०३४ (सन् १९७७) मा नै प्रथमा परीक्षा पास गरेको र सो बखत सो प्रमाणपत्रलाई पनि मान्यता दिएको भन्ने कुरा च.नं. ९६९ मिति २०६८।१।१९ को लोक सेवा आयोगको पत्रबाट लेखी आएको मिसिलसंलग्न प्रमाणबाट देखिन्छ। मान्यता प्राप्त नहुनु र झुठा भन्ने कुरा फरक फरक कुरा हुन्। पछिबाट मान्यता प्राप्त नभएको भन्ने आधारमा मात्र प्रतिवादीले पेश गरेको प्रमाणपत्रलाई झुठा भन्न मिल्ने देखिएन।

अतः माथि उल्लिखित तथ्य, व्यवस्था एवं विवेचनासमेतको आधारमा प्रतिवादी प्रेमप्रकाश शाहीले पेश गरेको प्रमाणपत्र लोक सेवा आयोगको मिति २०४२।०२।०६ को निर्णय पश्चात् मान्यता प्राप्त भएको सम्म नदेखिएको एवं मिसिल संलग्न कागजातबाट झुठा प्रमाणपत्र हो भन्ने समेत प्रमाणित भएको अवस्था नहुँदा प्रतिवादी उपर लिएको आरोपपत्रको माग दावी पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने विशेष अदालत काठमाडौँको मिति २०६९।१०।२५ को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्तैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाइ दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत :- शकुन्तला कार्की

कम्प्युटर अपरेटर : खगेन्द्रकुमार खत्री

इति सम्बत् २०७१ साल माघ २९ गते रोज ५ शुभम् ।